

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ต่อความร่วมมือในการรักษาด้วยยาในผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำ ที่เข้ารับการรักษแบบผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสวนปรุง ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนสิงหาคม 2553 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นผู้ศึกษาสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับสลากเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน แต่ในช่วงการศึกษามีกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถเข้าร่วมการศึกษาจนครบ จำนวน 2 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 1 คน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีกลุ่มละ 9 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับความรู้เรื่องการดูแลตนเองจากการดูตัวแบบสัญลักษณ์จากผู้ศึกษา ส่วนในกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติจากพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก ผู้ศึกษากำหนดให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องเพศ อายุ และผลการทดสอบสมรรถภาพทางสมองสูงกว่า 21 คะแนนขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้คือ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ตัวแบบสัญลักษณ์ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น จำนวน 3 เรื่อง ซึ่งได้นำไปหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความร่วมมือในการรับประทานยาของรชนก ลิขิตวิวัฒน์ (2550) ซึ่งได้ปรับในส่วนชื่อยาแต่ไม่ได้มีการดัดแปลงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ในผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-21) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดแล้ว ผู้ศึกษาชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบประเมิน และให้เวลาในการทำาน 10 นาที รอเก็บแบบประเมินกลับคืน จากนั้นผู้ศึกษาให้กลุ่มทดลองแต่ละคนดูวีดิทัศน์ทั้ง 3 เรื่องจนจบ แล้วให้กลุ่ม

ทดลองดูซ้ำเรื่องเดิมอีกสัปดาห์ละครั้ง รวม 3 ครั้ง ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์ จึงเก็บข้อมูลอีกครั้ง โดยการตอบแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มทดลอง และวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือในการรักษาด้วยยากลุ่มทดลองในระยะหลังทดลองมากกว่าระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือในการรักษาด้วยยากลุ่มทดลองในระยะหลังทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์สามารถช่วยให้ผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำมีพฤติกรรมความร่วมมือในรับประทานยาเพิ่มมากขึ้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. จัดให้มีกิจกรรมการพยาบาลในการให้ความรู้เรื่องความร่วมมือในการรับประทานยา โดยใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ และมีการเน้นย้ำในเรื่องของการรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง การลดหรือเพิ่มยา การแบ่งยาให้คนอื่นใช้ การหยุดรับประทานยา เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำสามารถดูแลตนเอง และให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ในการให้ความรู้เรื่องความร่วมมือในการรักษาแก่พยาบาลที่ปฏิบัติงาน

ด้านการศึกษาพยาบาล

ฝึกและอบรมให้ความรู้แก่อาจารย์ นักศึกษาเพื่อให้มีประสบการณ์ และทักษะในการให้ความรู้เรื่องความร่วมมือในการรับประทานยาแก่ผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำโดยใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ เพื่อช่วยให้นักศึกษาเห็นถึงประโยชน์ในการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว

ด้านการบริหารการพยาบาล

ผู้บริหารควรมีแผนและนโยบายที่จะสนับสนุนให้มีการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ในการให้ความรู้เรื่องความร่วมมือในการรักษาด้วยแก่ผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำทุกรายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการรักษา และส่งเสริมให้ผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำตระหนักถึงบทบาทในการดูแลตนเองเพิ่มมากขึ้น ให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยา ป้องกันการกลับเป็นซ้ำ สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัว และสังคมได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาระยะยาว ในลักษณะของการติดตามผลระยะยาว โดยศึกษาผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาในระยะต่อเนื่อง และระยะคงสภาพด้วย
2. ควรมีการศึกษาจำนวนครั้งของการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ว่าควรจะเสนอตัวแบบจำนวนกี่ครั้ง ที่จะช่วยทำให้ผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลับเป็นซ้ำให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาเพื่อเป็นการประหยัดเวลา